

ਤੌਬਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਗਰ

(11:20-24)

ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਕੰਮ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਜੂਬਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਲੇਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਯਿਸੂ ਨੇ ਖੁਰਾਜ਼ੀਨ, ਬੈਤਸੈਦਾ ਅਤੇ ਕਫ਼ਰਨਾਹੂਮ ਵਿਚ ਕੀਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਗਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀਮਤੀ ਚੀਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ (ਵੇਖੋ ਯੂਹੰਨਾ 21:25)।

ਦੋ ਨਗਰਾਂ ਉੱਤੇ ਹਾਇ (11:20-22)

²⁰ਤਦ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਗਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਵਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਉਲਾਂਭਾ ਦੇਣ ਲੱਗਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੌਬਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ। ²¹ ‘ਹਾਇ ਤੈਨੂੰ ਖੁਰਾਜ਼ੀਨ! ਹਾਇ ਤੈਨੂੰ ਬੈਤਸੈਦਾ! ਕਿਉਂ ਜੋ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚ ਵਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਜੋ ਸੂਰ ਅਤੇ ਸੈਦਾ ਵਿਚ ਵਿਖਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤਾਂ ਉਹ ਤੱਪੜ ਪਹਿਨ ਕੇ ਅਤੇ ਸੁਆਹ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਕਦੇ ਦੇ ਤੌਬਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ! ²²ਪਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਨਿਆਉਂ ਦੇ ਦਿਨ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਸੂਰ ਅਤੇ ਸੈਦਾ ਦਾ ਹਾਲ ਝੱਲਣ ਜੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।’

ਆਇਤ 20. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੌਬਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਯਿਸੂ ਹੋਰ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਗਰਾਂ ਭਾਵ ਖੁਰਾਜ਼ੀਨ, ਬੈਤਸੈਦਾ ਅਤੇ ਕਫ਼ਰਨਾਹੂਮ ਵੱਲ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤੀਆਂ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਵਿਖਾਈਆਂ ਸਨ। ‘ਕਰਾਮਾਤ’ ਲਈ ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ (*dunamis*) ਉਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ‘ਸ਼ਕਤੀ’ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਗਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਕਾਰ ਖੁਦਾ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਦੇ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਰੱਬੀ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਉਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਉਸ ਦੇ ਮੋਅਜ਼ਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਤੌਬਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਯਿਸੂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਗਰਾਂ ਨੂੰ ਉਲਾਂਭਾ ਦੇਣ ਲੱਗਾ।

ਆਇਤ 21. ਹਾਇ ਲਈ ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ (*ouai*) ਉਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਡੂੰਘੇ ਤਰਸ ਜਾਂ ਗੁੱਸੇ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਉਸ ਅਫ਼ਸੋਸ ਉੱਤੇ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਠੁਕਰਾਏ ਜਾਣ ਤੇ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਸੀ। ਵਿਲੀਅਮ ਬਾਰਕਲੇ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ‘ਪਾਪ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦੀ ਝਿੜਕ ਪਵਿੱਤਰ ਕ੍ਰੋਧ ਹੈ, ਪਰ ਕ੍ਰੋਧ ਬੇਹੱਦ ਘੁਮੰਡ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਟੁੱਟੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।’¹

ਪਹਿਲਾ ਨਗਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਉਲਾਂਭਾ ਦਿੱਤਾ, ਖੁਰਾਜ਼ੀਨ ਸੀ। ਇਸ ਨਗਰ ਨੂੰ ਕਫ਼ਰਨਾਹੂਮ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਪਿੰਡ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਅਸਲ ਥਾਂ ‘ਟੈਲ ਹੁਮ (ਕਫ਼ਰਨਾਹੂਮ) ਦੇ ਤਿੰਨ ਕੁ ਮੀਲ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਗਲੀਲ ਦੇ ਕੰਢੇ ਤੋਂ ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਮਗਰ ਖ਼ਿਰਬੇਤ ਕੇਰੇਜ਼ ਨਾਮਕ

ਥਾਂ ਤੇ' ਸੀ।^{੧੨} ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਖੁਰਾਜ਼ੀਨ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸੇਵਾਕਾਈ ਦਾ ਲੇਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨਗਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਨਮੂਨਾ ਹੀ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 20:30; 21:25)। ਮਸੀਹ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲ ਗਿਆ ਕਿ ਨਿਹਕਲੰਕ ਮਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦੁਆਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਹੋਏ ਹੋਣਗੇ।

ਦੂਜਾ ਨਗਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਲਾਂਭਾ ਦਿੱਤਾ ਬੈਤਸੈਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਯਰਦਨ ਦੇ ਇਸ ਵਿਚ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਥਾਂ ਦੇ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਗਲੀਲ ਦੀ ਝੀਲ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਕੰਢਿਆਂ ਤੇ ਮੱਛੀਆਂ ਫੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਪਿੰਡ ਸੀ (ਮਰਕੁਸ 6:45; 8:22; ਲੂਕਾ 9:10)। ਇਹ ਪਤਰਸ, ਅੰਦ੍ਰਿਆਸ ਅਤੇ ਫ਼ਿਲਿੱਪਸ ਦਾ ਨਗਰ ਸੀ (ਯੂਹੰਨਾ 1:44)। ਇਸ ਨਗਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਇੱਕੋ ਲਿਖਤ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਮਸੀਹ ਦਾ ਇਕ ਅੰਨ੍ਹੇ ਨੂੰ ਸੁਜਾਖਾ ਕਰਨਾ ਸੀ (ਮਰਕੁਸ 8:22-26)। ਪਰ ਚੰਗਿਆਈ ਦੇ ਹੋਰ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਖੁਆਉਣਾ ਇਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ (ਲੂਕਾ 9:10-17)। ਬੈਤਸੈਦਾ ਵਿਚ ਹੋਰ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਭਾਵ ਉਹ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਜਿਹੜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨਗਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜੇ ਸੂਰ ਅਤੇ ਸੈਦਾ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਕਦੇ ਦੇ ਤੌਬਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ। ਸੂਰ ਅਤੇ ਸੈਦਾ ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ ਵਾਲੇ ਨਗਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰੀ ਅਤੇ ਉਪਨਿਵੇਸ਼ਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਫ਼ਿਨੀਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਸਨ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਸੂਰ ਅਤੇ ਸੈਦਾ ਦੇ ਲੋਕ ਬਾਅਲ ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਅਸੁੱਧਤਾ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਹੀ ਨਗਰਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੁਰਿਆਈ ਕਰਕੇ ਨਬੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿੰਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (ਯਸਾਯਾਹ 23:1-18; ਯਿਰਮਿਯਾਹ 25:22; 47:4; ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ 26-28; ਆਮੋਸ 1:9, 10)।

ਯਿਸੂ ਸੂਰ ਅਤੇ ਸੈਦਾ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਹੋ ਕੇ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉੱਥੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਕ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਕੀਤਾ (15:21-28)। ਸੂਰ ਨਗਰ ਗਲੀਲ ਦੀ ਝੀਲ ਤੋਂ ਪੰਝੀ ਕੁ ਮੀਲ ਅਤੇ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਤੋਂ ਸੌ ਕੁ ਮੀਲ ਦੂਰ ਭੁਮੱਧ ਦੇ ਕੰਢੇ ਤੇ ਸੀ। ਪੌਲੁਸ ਆਪਣੀ ਤੀਸਰੀ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਨੂੰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਇੱਥੇ ਹੀ ਰੁਕਿਆ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 21:3, 4)। ਸੈਦਾ ਕੰਢੇ ਤੇ ਬੋੜ੍ਹਾ ਅੱਗੇ ਵੀਹ ਕੁ ਮੀਲ ਤਕ ਸੀ। ਰੋਮ ਨੂੰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਪੌਲੁਸ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਵੀ ਰੁਕਿਆ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 27:3)।

ਯਿਸੂ ਨੇ ਤੌਬਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਤੱਪੜ ਪਹਿਨ ਕੇ ਅਤੇ ਸੁਆਹ ਵਿਚ ਬੈਠ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ। 'ਤੱਪੜ' ਜੋ ਉਠ ਜਾਂ ਬੱਕਰੇ ਦੀ ਖੱਲ ਨਾਲ ਬਣੀ ਖੁਰਦਰੀ ਚੀਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਬੋਰੀਆਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਨਾਜ ਜਾਂ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪਾ ਕੇ ਇਕ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਥਾਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਗ਼ਰੀਬ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੱਪੜੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਤੱਪੜ ਪਹਿਨਣ ਦੇ ਨਾਲ 'ਸੁਆਹ' ਦਾ ਹੋਣਾ ਡੂੰਘੇ ਅਫ਼ਸੋਸ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਸੀ (ਅਸਤਰ 4:1; ਯਸਾਯਾਹ 58:5; ਦਾਨੀਏਲ 9:3; ਯੂਨਾ 3:6)।

ਆਇਤ 22. ਸੂਰ ਅਤੇ ਸੈਦਾ ਨਗਰ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤ ਬੁਰੇ ਸਨ, ਪਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਆਉਂ ਦੇ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਖੁਰਾਜ਼ੀਨ ਅਤੇ ਬੈਤਸੈਦਾ ਨਾਲੋਂ ਝੱਲਣ ਜੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਉਂ ਭਲਾ? ਉਸ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸੂਰ ਅਤੇ ਸੈਦਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਜਿਹੜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਗਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੌਬਾ ਕਰ ਲੈਣੀ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਲੂਕਾ ਦਾ ਵਿਰਤਾਂਤ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਹੀ ਨਗਰਾਂ ਵਿਚ

ਚੇਲੇ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸਦਾ ਹੈ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 21:3-6; 27:3; 10:15 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)।

“ਉੱਚੇ ਕੀਤੇ ਗਏ” ਇਕ ਨਗਰ ਤੇ ਤੋਹਮਤ ਲਾਈ ਗਈ (11:23, 24)

23 ‘ਅਤੇ ਹੇ ਕਫ਼ਰਨਾਹੂਮ, ਕੀ ਤੂੰ ਅਕਾਸ਼ ਤੀਕਰ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣੇਂਗਾ? ਤੂੰ ਸਗੋਂ ਪਤਾਲ ਤੋੜੀ ਉੱਤਰੇਂਗਾ ਕਿਉਂ ਜੋ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਵਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਜੇ ਉਹ ਸਦੂਮ ਵਿਚ ਵਿਖਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤਾਂ ਉਹ ਅੱਜ ਤਾਈਂ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ।’ 24 ਪਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਭਈ ਨਿਆਉਂ ਦੇ ਦਿਨ ਤੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਸਦੂਮ ਦੇਸ ਦਾ ਹਾਲ ਝੱਲਣ ਜੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।’

ਆਇਤਾਂ 23, 24. ਕਫ਼ਰਨਾਹੂਮ ਗਲੀਲ ਦੀ ਝੀਲ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਪੱਛਮੀ ਕੰਢੇ ਤੇ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਹ ਉਹ ਥਾਂ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਯਿਸੂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸੇਵਕਾਈ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ (4:13 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ; 8:5; 9:1)। ਕਫ਼ਰਨਾਹੂਮ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਕਾਫ਼ੀ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਕੀਤੇ ਗਏ (8:5-17; 9:1-8, 18-26; ਮਰਕੁਸ 1:21-28; ਯੂਹੰਨਾ 4:46-54)। ਮੱਤੀ 8 ਅਤੇ 9 ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਗਏ ਦਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਇੱਥੇ ਹੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਕਫ਼ਰਨਾਹੂਮ ਖੁਸ਼ਹਾਲ, ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਹ ਨਗਰ ਅਕਾਸ਼ ਤੀਕਰ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਫ਼ਰਨਾਹੂਮ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉੱਚਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੇ ਪਤਾਲ ਤੋੜੀ ਹੇਠਾਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਬਾਬੁਲ ਦੇ ਘੁਮੰਡੀ ਰਾਜੇ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਯਸਾਯਾਹ ਦੀ ਤਾਨੇ ਭਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ: ‘ਤੈਂ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਆਖਿਆ ਭਈ ਮੈਂ ਅਕਾਸ਼ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਵਾਂਗਾ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਤਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਉਤਾਰਾਂ, ... ਪਰ ਤੂੰ ਪਤਾਲ ਤੀਕ, ਸਗੋਂ ਟੋਏ ਦੀ ਡੂੰਘਿਆਈ ਤੀਕ ਹੇਠਾਂ ਲਾਹਿਆ ਜਾਵੇਂਗਾ’ (ਯਸਾਯਾਹ 14:13-15)।

ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ‘ਸ਼ਿਓਲ’ (sheol) ਵਾਂਗ ਹੀ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ‘ਪਤਾਲ’ (ਹੇਡਿਸ) ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ‘ਕਬਰ,’ ‘ਮੁਰਦਿਆਂ ਦਾ ਜਹਾਨ’ ਅਤੇ ‘ਤਕਲੀਫ਼’ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲਿਓਨ ਮੌਰਿਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ‘ਹੇਡਿਸ ਹੇਠਲੀ ਦੁਨੀਆਂ ਉਵੇਂ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲੀ ਥਾਂ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਸੁਰਗ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਥਾਂ ਲਈ ਹੈ।’ 3 ‘ਅਕਾਸ਼ ਤੀਕਰ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ’ ਅਤੇ ‘ਪਤਾਲ ਤੋੜੀ ਉੱਤਰੇਂਗਾ’ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਨਗਰ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਉਸ ਬਰਬਾਦੀ ਨਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੀ, ਪ੍ਰਤੀਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 4

ਜਿੱਥੋਂ ਤੀਕ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਫ਼ਰਨਾਹੂਮ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਦੂਮ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦਾ ਇਹ ਨਗਰ ਬੁਰਿਆਈ ਦਾ ਬਦਲਵਾਂ ਸ਼ਬਦ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ (ਉਤਪਤ 19:24; ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 32:32; ਯਸਾਯਾਹ 1:9, 10; ਯਿਰਮਿਯਾਹ 49:18; ਵਿਰਲਾਪ 4:6; ਹਿਜ਼ਕੀਯਾਹ 16:48; ਮੱਤੀ 10:15; 2 ਪਤਰਸ 2:6)। ਨਗਰ ਵਿਚ ਸਮਲੈਂਗਿਕਤਾ ਦਾ ਪਾਪ ਐਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ ਕਿ ‘ਸੋਡੋਮੀ’ ਅਤੇ ‘ਸੋਡੋਮਾਈਟ’ ਭਾਵ ਸਮਲਿੰਗੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਪਾਪ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਫ਼ਰਨਾਹੂਮ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸਦੇਮ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਮਾੜੀ ਮੰਨੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੇ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਫ਼ਰਨਾਹੂਮ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਸਦੂਮ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤਾਂ ਉਹ ਨਗਰ ਬਰਬਾਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਂਦਾ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਯਿਸੂ ਲੇ ਕਫ਼ਰਨਾਹੂਮ ਲਈ ਆਪਣੀ ਉਸ ਗੱਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਿਹੜੀ ਉਹਨੇ ਖ਼ੁਰਾਜ਼ੀਨ ਅਤੇ ਬੈਤਸੈਦਾ ਲਈ ਆਖੀ ਸੀ: ‘ਨਿਆਉਂ ਦੇ ਦਿਨ ਤੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਸਦੂਮ ਦੇਸ ਦਾ ਹਾਲ ਝੱਲਣ ਜੋਗ ਹੋਵੇਗਾ’ (10: 15 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ; 11:22)।

~~~ ਸਬਕ ~~~

ਤੌਬਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਗਰ

(11:20-24)

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਨਗਰਾਂ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਗਰ ਚੱਲਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦਕਿ ਹੋਰਾਂ ਤੇ ਸਚਿਆਈ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ? ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਥਾਂਵਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੇਡੀਓ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਖੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਬਾਈਬਲ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪਹੁੰਚ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵਧ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਣਗੇ ਜਿਹੜੇ ਰੋਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮਸੀਹ ਦੀ ਚਮਕਦੀ ਹੋਈ ਰੌਸ਼ਨੀ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜ ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹਦਿਲੀ ਨਾਲ ਬਰਕਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਮੌਕਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯਿਸੂ ਬਾਰੇ ਸੁਣਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਬਾਈਬਲ ਤਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਮਸੀਹੀ ਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤੇ ਮੌਕੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਵੱਧ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ।

ਡੇਵਿਡ ਸਟਿਵਰਟ

ਇਲਾਹੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ (11:23)

ਕਿੰਨੀ ਹੀ ਵਾਰ ਮਸੀਹ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹਨ! ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦੇ ਵਾਲੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ, ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਕ ਬੈਲੰਸ ਅਤੇ ਅੱਯਾਸ਼ੀ ਵਾਲੇ ਘਰ ਹੋਣ। ਸਭ ਦੁਨਿਆਵੀ ਸੰਕੇਤਾਂ ਤੋਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ। ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ’ ਹੈ।

ਯਿਸੂ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹਕੀਕਤ ਦੀ ਥਾਂ ਕਾਲਪਨਿਕ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਦੇਰ ਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨਗਰ ਨੂੰ ਉਲਾਂਭਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲਿਖਤ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਰ ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤੌਬਾ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, ‘ਹੇ ਕਫ਼ਰਨਾਹੂਮ, ਕੀ ਤੂੰ ਅਕਾਸ਼ ਤੀਕਰ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ? ਤੂੰ ਸਗੋਂ ਪਤਾਲ ਤੋੜੀ ਉੱਤਰੇਗਾ’ (11:23)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਮਿਲ ਜਾਣੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਤੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੁੜਨਾ ਸੀ।

ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ: ‘ਜੇ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਕਰੇਗਾ ਸੋ ਨੀਵਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਆਪ

ਨੂੰ ਨੀਵਾ ਕਰੇਗਾ ਸੇ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ' (23: 12; ਵੇਖੋ ਲੂਕਾ 14: 11; 18: 14)।

ਡੇਵਿਡ ਸਟਿਵਰਟ

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਵਿਲੀਅਮ ਬਾਰਕਲੇ, *ਦ ਗੌਸਪਲ ਆਫ ਮੈਥਿਊ*, ਅੰਕ 2, ਜਿਲਦ 2ਜੀ, ਦ ਡੇਅਲੀ ਸਟੱਡੀ ਬਾਈਬਲ (ਫਿਲਾਡੈਲਫੀਆ: ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1958), 13. ²ਜੈਕ ਪੀ. ਲੂਈਸ, *ਦ ਗੌਸਪਲ ਅਕਾਰਡਿੰਗ ਟੂ ਮੈਥਿਊ*, ਪਾਰਟ 1, ਦ ਲਿਵਿੰਗ ਵਰਡ ਕਮੇਂਟਰੀ (ਆਸਟਿਨ, ਟੈਕਸਸ: ਸਵੀਟ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1976), 164. ³ਲਿਓਨ ਮੌਰਿਸ, *ਦ ਗੌਸਪਲ ਅਕਾਰਡਿੰਗ ਟੂ ਮੈਥਿਊ*, ਪਿੱਲਰ ਕਮੇਂਟਰੀ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1992), 290. ⁴ਜੇ. ਡਬਲਯੂ. ਮੈਕਗਰਵੇ, *ਦ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਕਮੇਂਟਰੀ*, ਅੰਕ 1, *ਮੈਥਿਊ ਐਂਡ ਮਾਰਕ* (ਪੰਨਾ ਰਹਿਤ, 1875; ਰੀਪ੍ਰਿੰਟ, ਡਿਲਾਈਟ, ਆਰਕੈਂਸਾ: ਗੌਸਪਲ ਲਾਈਟ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., ਮਿਤੀ ਰਹਿਤ), 101.